

KULTURNÍ TURISMUS A JEHO SPECIFICKÉ FORMY

PRIMÁRNÍ NABÍDKA

- **primární potenciál destinace / lokalizační předpoklady** – ovlivňují charakter & rozsah produktu
 - **přírodní potenciál / předpoklady**
 - krajina, její reliéf, pozoruhodnosti, útvary (pohoří, roviny, skalní města, sopky, jeskyně, propasti)
 - vodstvo (vodní plochy & toky – moře, oceány, jezera, vodopády, přehrady)
 - flóra & fauna
 - klima
 - **kulturně-historický potenciál / předpoklady**
 - kulturně historické památky & soubory (architektonické, technické, památníky, pomníky)
 - kulturní zařízení (muzea, galerie, divadla, kluby, hvězdárny, planetária)
 - kulturní, společenské, církevní & sportovní akce & události
- plní doplňkovou funkci k atraktivitám přírodního charakteru

SEKUNDÁRNÍ NABÍDKA

- **sekundární potenciál destinace / realizační předpoklady** (nutný pro rozvoj primárního potenciálu)
- všechny druhy zařízení & jejich služby
 - ubytovací zařízení
 - stravovací zařízení
 - dopravní infrastruktura (včetně dopravy umožňující sportovně-rekreační vyžití – běžkařské trati, turistické trasy (cca 40.000 km), naučné stezky (cca 350), tematické stezky, cyklotrasy, lanovky)
 - sportovně rekreační zařízení
 - turistická infrastruktura – CK, TIC, společensko-zábavní centra, veletržní areály, kongresová centra
 - sociální a technická infrastruktura

KULTURNÍ TURISMUS

- *Cultural Heritage Tourism*

- zaměřený na kulturní dědictví & tradice
- znamená cestování za zážitky & aktivitami
- uspokojuje duchovní potřeby lidí – vzdělávání, poznávání, poučení, zábava, rozptýlení
→
- ovlivňuje společenskou & kulturní úroveň lidí
- široký rozsah tematických aktivit
 - poznávání historie, kultury, kulturního dědictví, památek, artefaktů, zvyků, tradic, způsobu života, náboženství
 - návštěva kulturně historických objektů, kulturních institucí, společenských & zábavních center...
- prolíná se s dalšími typy, často od nich obtížně oddělitelný (pobytový, kongresový, rekreační, lázeňský)
- každá cesta může být určitou formou kulturního turismu
- má mnoho různých specifických forem

KULTURNÍ TURISMUS

- vnímán jako samostatná kategorie od konce 70. let 20. století
- příčiny rozvoje
 - proměna ekonomiky z industriální v informační
 - vzestup střední třídy
 - rostoucí vzdělanost
 - obliba alternativních životních postojů
 - poptávka po autentickém prožitku →
 - růst nabídky kulturních institucí
-
- z okrajového motivu typického pro vzdělanější & bohatší vrstvy → rozšířený fenomén
- prvky kulturního turismu má i vlastivědná turistika & školní výlety
 - poznávání přírodních, archeologických, etnografických, historických & uměleckých památek na území vlastního regionu / státu →
 - rozvoj zájmu návštěvníků o regionální historii, zprostředkování všestranného poznání domova

KULTURNÍ DESTINACE

- stát, region, město, obec s významnou nabídkou kultury & zařízení nabízející kulturní produkty
 - historická městská centra, historické & památkové objekty
 - lidová architektura & skanzeny
 - kulturní instituce
 - technické památky
 - historická bojiště, vojenské hřbitovy & památníky bitev
 - významné parky & zahrady (často s dekorativními stavbami – altánky, fontány, sochy)
 - botanické zahrady & arboreta
 - zoologické zahrady
 - archeologické lokality
 - kulturní festivaly, folklorní slavnosti, náboženské & tradiční poutě, řemesla & řemeslné dílny
 - živá kultura – prezentace činností různých sdružení, spolků, souborů i jednotlivců
 - stavění májky, koledování, pletení pomlázek, zdobení vajíček...
 - *Jabkancová pout'* – obnovená tradice u příležitosti svátku sv. Kateřiny v České Třebové
 - *Pašijové hry* v Hořicích na Šumavě – obnovená tradice (1989); první uvedení zaznamenáno 1816, 1893 otevřeno divadlo & 40.000 diváků; tradice přerušena 1948, v 60. letech zbořeno divadlo

CÍLE KULTURNÍHO TURISMU

- zachování kulturních zdrojů
- správná interpretace kulturního dědictví
- autentické zkušenosti návštěvníků

- multiplikace pozitivních dopadů
- eliminace negativních dopadů

POZITIVNÍ DOPADY KULTURNÍHO TURISMU

- finanční zdroje pro ochranu, rekonstrukci & rozvoj kulturního & historického dědictví
- udržování & obnova tradičních řemesel & tradic
- posilování pocitu hrdosti, sounáležitosti & vlastní identity komunity / regionu
- podpora porozumění & dialogu mezi kulturami
- rozšiřování kulturních horizontů cílové komunity
- vzdělávání mladé generace
- zvýšení kvality života obyvatel
- zachování jedinečného charakteru sídla
- vznik nových služeb & aktivit

NEGATIVNÍ DOPADY KULTURNÍHO TURISMU

- poškozování & opotřebování památek & kulturních zdrojů
 - komercializace lokální kultury & tradic
 - ztráta autenticity & historické pravdivosti
 - ztráta kulturní identity dané komunity
 - ovlivňování & narušování životního stylu místních občanů
 - vzrůstající polarizace mezi těmi, kdo z mají / nemají prospěch
 - selektivita & nerovnováha v přístupu ke kulturnímu dědictví mezi jednotlivými destinacemi
→
 - dopady na integritu místa / památky stále naléhavější problém → regulace množství turistů
 - potenciál kultury, kulturních dějin & kulturního dědictví pro rozvoj kulturního turismu
- X**
- limity jejich využití v zájmu jejich ochrany proti devastaci

TURISMUS **x** PAMÁTKOVÁ PÉČE

- využití kulturního dědictví limitováno závažnými problémy
 - ztráta & nevratná poškození kulturně-historického dědictví zejména v posledních 70 letech
 - pokračující nedostatečná údržba & zajištění tohoto dědictví
 - ohrožení ekonomicky motivovanými tlaky (náhrada novostavbami, modernizace, rekonstrukce)
 - →
- rozvoj kulturního turismu ovlivněn vztahy mezi dvěma hlavními sektory – turismem & památkovou péčí
- jádro sporů – úhel pohledu na kulturní památky → důležitý je konsensus

SPECIFICKÉ FORMY TURISMU

- různorodé destinace (místa, památky, instituce, festivaly, akce), motivy, potřeby & přání → specializované typy turismu
- akcent na **poznání historie**
 - sakrální / církevní
 - kastelologický
 - urbánní
 - rurální
 - industriální
 - montánní
 - militární
 - temný
 - gastronomický
- akcent na **poznání kultury**
 - hudební
 - literární
 - filmový

DĚKUJI ZA POZORNOST